

การศึกษากระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในบ้านสันป่าข่า ตำบลแม่สาว อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านสันป่าข่า ตำบลแม่สาว อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 ครัวเรือน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งการสังเกตพฤติกรรม ตลอดจนแนวคิดจากเกษตรกร ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้การปฏิบัติผ่านการดำเนินกิจกรรม 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการเลี้ยงสุกรแบบธรรมชาติ การเลี้ยงโค การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การปลูกพืชผักสวนครัว และชุดสระในไร่นาเพื่อใช้เก็บกักน้ำ ซึ่งมีการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการขับเคลื่อน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนบ้านสันป่าข่าภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสามด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ในด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรมีการลดต้นทุนในการทำการเกษตรที่ไม่จำเป็น เช่น การลดปริมาณการใช้สารเคมี การนำวัสดุในท้องถิ่นมาทำเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ การทำเกษตรผสมผสานทำให้มีความมั่นคงด้านอาหารเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและครอบครัว ด้านสังคม พบว่า เกิดการรวมกลุ่มช่วยเหลือแบ่งปัน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันมากขึ้น มีการขยายผลสู่ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในการดูแลสิ่งแวดล้อม โดยนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การใช้ปุ๋ยจุลินทรีย์และปุ๋ยหมักแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานทหาร ซึ่งมีรูปแบบของกิจกรรมที่ถูกกำหนดมาอย่างชัดเจนใน 6 กิจกรรม พบว่า บางกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งการพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรผ่านการวางแผนร่วมกันทั้งจากตัวเกษตรกรเอง และเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรเป็นผู้ร่วมคิด วางแผน ปฏิบัติการ และติดตามประเมินผล ทำให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรทั้งความรู้ และรูปแบบของการดำเนินกิจกรรม ถึงแม้จะถูกกำหนดด้วยลักษณะของกิจกรรมก็ตาม โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มและนอกพื้นที่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มร่วมกันคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและสภาพภูมิสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง จึงจะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในบ้านสันป่าข่าได้ผลดีมากยิ่งขึ้น

The objective of this participatory action study was to investigate the process of “sufficiency economy” movement at Baan Sanpakha, Maesao sub – district, Mae Eye district Chiangmai province. Respondents in this study consisted of 15 farmer households Data collection was done through related documents, observation and interview. Obtained data were analyzed based on the concept of sufficiency economy and presented in descriptive form.

Findings showed that the implementation of the process of sufficiency economy movement through the 6 activities : 1) pig rearing ; 2) ox rearing; 3) native chicken rearing; 4) mushroom culture; 5) vegetable growing; and 6) pond digging for water storage. This caused changes to Baan Sanpakha Community; under the philosophy of sufficiency economy based on the 3 dimensions: economic, social, and environmental aspects. It was found that the farmers could reduce production cost on chemical application and exploitation of local materials for animal feed. Integrated farming could increase food security, resulting in the creation of self immune and the family. For social aspect, it was found that the farmers grouped themselves for knowledge exchange within their groups and they helped one another more than ever. Besides, there was an expansion of the project outcome to the community. In the case of environmental aspect, it was found that the farmers realized on importance of the maintenance of environment. They made use of natural resources in the community such as microbial fertilizer and compost production to be used in place of chemical fertilizer.

Part of this study was conducted together with a military unit based on clearly determined six activities. However, it was found that these activities did not meet the needs of the respondents. Development must arise from the actual needs of farmers through mutual planning of both the farmers and extension staff. This study provided an opportunity for the farmers to participate in brainstorming, planning, implementing, and monitoring which met the farmers’ needs in terms of knowledge and form of activities. This also focused on knowledge exchange between the internal farmer groups and with concerned external groups for the encouragement of mutual brainstorming, planning, implementing, and monitoring. It truly conformed to needs of the farmers and geosocial condition which would be beneficial to them. Thus, it could create a better outcome of the “sufficiency economy” movement at Baan Sanpakha.